

**Stanowisko
Prezydium OPZZ
z dnia 16 marca 2021 roku**

w sprawie dokumentu konsultacyjnego Komisji Europejskiej rozpoczynającego pierwszą fazę konsultacji z partnerami społecznymi w sprawie ewentualnych działań mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym z warunkami pracy na platformach

Prezydium Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę pierwszej fazy konsultacji społecznych dotyczących warunków pracy na platformach cyfrowych, na podstawie art. 154 ust. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Prezydium OPZZ uznaje regulację tej kwestii jako bardzo istotny element ze względu na postępującą cyfryzację, która nie tylko stale rozciąga się na nowe dziedziny, ale również przenika do tzw. tradycyjnej gospodarki. Praca platformowa, z jednej strony, przenosi modele biznesowe i stwarza nowe miejsca pracy, jednak z drugiej strony prowadzi do segmentacji rynku, prekaryzacji zatrudnienia, braku zabezpieczeń socjalnych i wielu innych wyzwań, przed którymi stoi obecnie Europa.

Celem Unii zgodnie z art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej jest „wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów”. Na podstawie zasady subsydiarności działania UE są tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele proponowanych działań nie mogą być zrealizowane w sposób wystarczający przez państwa członkowskie. Będąc świadom transgraniczności platform oraz tego, że pozostawienie regulacji pracy platformowej państwom członkowskim oznaczałoby rozwiązania fragmentaryczne i niespójne, OPZZ oczekuje od Komisji Europejskiej zdecydowanych działań w tym zakresie.

Zdaniem Prezydium OPZZ Komisja Europejska prawidłowo zidentyfikowała możliwe obszary działań w dziale 5 opiniowanego dokumentu, czyli właściwe zdefiniowanie statusu zatrudnienia pracowników platformowych, a także zagwarantowanie:

- sprawiedliwych warunków zatrudnienia,
- ochrony przed ryzykiem społeczno-ekonomicznym,
- przejrzystości i przewidywalności tzw. zarządzania algorytmicznego,
- dostępu do negocjacji zbiorowych i praw zbiorowych,
- sprawiedliwości w relacjach transgranicznych,
- szkoleń i rozwoju zawodowego.

W opinii Prezydium OPZZ Komisja Europejska powinna jasno i precyzyjnie wskazać, że praca platformowa jest zatrudnieniem podlegającym tym samym regulacjom i obowiązkom jak praca wykonywana w oparciu o umowę o pracę. Pracownik platformy powinien być traktowany jak pracownik w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy. Tym samym Prezydium OPZZ zachęca Komisję Europejską do skutecznego przeciwdziałania wszelkim praktykom polegającym na wykorzystywaniu pracy platformowej do stosowania pozakodeksowych form zatrudnienia, w szczególności fałszywego samozatrudnienia. Prezydium OPZZ jest przeciwne tworzeniu specjalnych rozwiązań prawnych dla pracowników platformowych,

Dodatkowo, biorąc pod uwagę narastające zjawisko przerzucania przez platformy kosztów zabezpieczenia społecznego na całe społeczeństwo, co w dłuższej perspektywie może stanowić zagrożenie dla systemu ubezpieczeń społecznych, Prezydium OPZZ stoi na stanowisku, iż dostęp do zabezpieczenia społecznego powinien być ujęty kompleksowo, traktując pracowników platform w ten sam sposób jak pozostałych pracowników.

Prezydium OPZZ jednocześnie zwraca uwagę, iż przedmiotem debaty publicznej powinno być zarządzanie algorytmiczne. Powinno ono być zdaniem OPZZ być poddane demokratycznej (społecznej) kontroli. W tym sensie OPZZ proponuje opracowanie ram, tak aby obecne lub tworzone w przyszłości algorytmy były zgodne z zasadami etycznymi, w tym nie były instrumentem dla inwigilacji pracowników. Należy chronić pracowników przed arbitralnością działań platformy oraz zagwarantować im prawo do bycia informowania o tym, jak działa i jaki wpływ wywiera algorytm.

Zdaniem Prezydium OPZZ, z uwagi na wykorzystywanie przez platformy sztucznej inteligencji, istotnym elementem w ramach prowadzonych działań powinna być debata nad należyłą ochroną pracowników w zakresie przepisów RODO, m.in. art. 22 ust. 1 RODO (dot. profilowania), zgodnie z którym „osoba, której dane dotyczą, ma prawo do tego, by nie podlegać decyzji, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, i wywołuje wobec tej osoby skutki prawne lub w podobny sposób istotnie na nią wpływa”.

Jednocześnie Prezydium OPZZ apeluje o to, aby obszar bhp nie podlegał wyłącznie przepisom dyrektywy Rady 89/391 EWG (dyrektywa ramowa w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy) ale został rozszerzony o odpowiedzialność pracodawcy w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom psychicznym i psychospołecznym, jako koniecznym do zapewnienia dobrego stanu zdrowia pracowników. W przypadku pracowników platform, zarówno tych „on-location” jak i „online”, mamy do czynienia ze szczególnymi, specyficznymi warunkami pracy, także uwzględniającymi algorytmy śledzące lokalizację, aktywność i wyniki, wymuszając konkurencję między pracownikami oraz poddając ich ciągłej presji. Zdaniem Prezydium OPZZ debata powinna zostać rozszerzona o postulaty dotyczące prawa do

wyłączenia się i pozostawania poza siecią, jak również ograniczenia (i/lub poddania ich społecznej kontroli) środków służących do rejestrowania i śledzenia czynności pracownika w miejscu pracy.

Prezydium OPZZ z zadowoleniem przyjęło możliwość prac nad obszarem dotyczącym dostępu do zbiorowej reprezentacji i rokowań, w kierunku możliwości zawierania układów zbiorowych bez względu na rodzaj zatrudnienia.

Odnosnie podjęcia w tej kwestii dialogu między partnerami społecznymi na poziomie Unii, o jakim mowa w art. 155 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, patrząc na historię Europejskiego ponadsektorowego dialogu w ostatnich latach Prezydium OPZZ odnosi się sceptycznie do tej inicjatywy.

Zdaniem Prezydium OPZZ praca na platformach powinny być ściśle powiązana z prawami człowieka oraz wdrażaniem na poziomie zarówno europejskim jak i krajowym zasad Europejskiego Filaru Praw Socjalnych. Prezydium OPZZ oczekuje szybkiego przejścia do drugiej fazy konsultacji z partnerami społecznymi w sprawie możliwej treści dokumentu legislacyjnego.

Prezydium
Ogólnopolskiego Porozumienia
Związków Zawodowych